

Invitasjon til
temanummer av tidsskriftet *Barn*

Barns rettigheter i nordisk kontekst – 30 år med FNs Barnekonvensjon

FNs Barnekonvensjon ble vedtatt av FNs generalforsamling den 20. november 1989 og ble ratifisert av de nordiske landene kort tid etter. Konvensjonen var på mange måter et nybrottsarbeid. I motsetning til tidligere barnerettighetsdokumenter ga den barn en spesiell juridisk status. Barn gikk fra å være rettighetsobjekter til å være rettighetssubjekter. Deltakelsesrettighetene stod i særposisjon i å anerkjenne barn som autonome og kompetente aktører framfor passive mottakere av hjelp, støtte og intervensjon. Barnets syn skal tas i betraktning i alle avgjørelser som angår barnet, og dets mening skal tillegges vekt etter alder og modenhet. I så måte er de ment å sikre barnet medborgerskap i storsamfunnet.

Norden har på mange måter vært foregangsland når det kommer til å sikre barns rettigheter. God nasjonaløkonomi og sosialdemokratisk styreform bidrar til å sikre barn trygge oppvekstvilkår. Artikkel 3, som stadfester at i alle handlinger som berører barn skal *barnets beste* være et grunnleggende hensyn, fungerer som en prinsipiell rettesnor i politikken så vel som i praksisfeltet. Videre står tanken om barns rett til medvirkning sterkt, både i familien, barnehagen og skolen. Det er også et økt fokus på å fremme barns stemme innenfor barnevern og helsevesen.

Etter tredve år med FNs Barnekonvensjon, ser vi at barns rettigheter fortsatt er et høyaktuelt tema i de nordiske landene – ikke bare med tanke på deltakelse, men også når det gjelder barns rett til beskyttelse og tilgang på tjenester. FNs barnekomité har gjentatte ganger kritisert nordiske lands implementering og rettighetspraksiser. Økte sosiale forskjeller, økt barnefattigdom og økt immigrasjon har medført at visse grupper barn blir ekstra utsatte. Mange barn får av ulike grunner ikke den beskyttelsen og omsorgen de har behov for.

Vi ser at barns deltakelse og medvirkning kan utfordre, og ulike interesser kan stå i konflikt med hverandre. Noen ganger vil barnets mening stå i konflikt med hva foreldre, lærere, sosionomer, barnevernspedagoger, leger eller politikere tenker er til det beste for barnet. Man kan spørre seg om barnets perspektiv er gjeldende hovedsakelig i mindre viktige beslutninger, eller om det først og fremst tas i betraktning når det bygger opp under de voksnes syn. Begrep som 'barnets beste' og 'barnets perspektiv' har stor symboleffekt, i politikken, jussen, akademia og praksisfeltet. Likevel er det fortsatt uklart hva begrepene innebærer og hvorvidt de forblir kun retoriske grep uten innhold.

I det kommende temanummeret etterlyser vi artikler om barns rettigheter i nordisk kontekst ut fra varierte teoretiske, metodologiske og tematiske tilnærminger. Det overordnede målet med temanummeret er å lære mer om og kritisk reflektere over politikk og praksis knyttet til gjennomføringen av FNs Barnekonvensjon i Norden i dag. Dette inkluderer studier om barns rettigheter i hverdagslivet: i familien, i barnehagen, på skolen, og i fritiden. Videre inkluderer det også et rettighetsperspektiv på barns møter med det offentlige: i barnevernet, helsevesenet, innenfor immigrasjonssystemet og i kriminalomsorgen. Sist, men ikke minst inkluderer det forskning

på hvordan barns rettigheter sikres på samfunnsnivå: i politiske beslutninger, lovbestemmelser og praksisutforminger.

Vi ser fram til deres bidrag!

15. september 2018: Frist for innsending av abstract, 150-200 ord, skrevet på et skandinavisk språk, evt. engelsk.
1. oktober 2018: Tilbakemelding til potensielle forfattere om innsending av artikkelmanus.
15. desember 2018: Frist for innsending av artikkelmanus, maks 7000 ord, inkl. referanser og noter. Manus vurderes av eksterne fagfeller. For ytterligere retningslinjer til forfatterne, se: <https://www.ntnu.no/tidsskriftet-barn/retningslinjer-til-forfattere>
- Høsten 2019: Publisering

Abstract sendes til redaksjonssekretær Karin Ekberg: Karin.Ekberg@ntnu.no. Mer om *Barn* finner du her: <https://www.ntnu.no/tidsskriftet-barn/tidsskriftet-barn> Ved spørsmål angående temanummeret, ta kontakt med gjesteredaktørene.

Vennlig hilsen gjesteredaktørene

Marit Ursin
Norsk senter for barneforskning
Institutt for pedagogikk og livslang læring
NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
marit.ursin@ntnu.no

Ingunn Tollisen Ellingsen
Institutt for sosialfag
Universitetet i Stavanger
ingunn.t.ellingsen@uis.no

Utgiver av *Barn* er Norsk senter for barneforskning ved Institutt for pedagogikk og livslang læring, NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet